

הכנה מיוחדת
Süßes Leben

דיני היקור מצד החפזה של הפירות (א)

(א) יע' אלה רע' (עלה לו יו"א)

(ב) יע' אלה ס' ר"א ואל' ע

(ג) יע' אלה (הנחת ס' א' א' א')

(ד) אלה האש (אלה הא' ס' א')

(ה) אלה יו"א ר' א'

(ו) יע' אלה רע' (א)

(א) יע' אלה רע' (א)
(אמר יצחק צלצרחסין א"א)

להעדיף ציציות יפות מהודרות, או שנעשו במסירות נפש

במחנות המות בגרמניה שהת הרה"ח ר' יעקב לוי בצרף ששימש בעבר מפעל ליצור שטיחים, והנה באחד הימים מצא בשטח המפעל חבילת צמר רחלים, במאמץ רב טוה במסירות נפש חוטים ושזרם לשם מצוות ציצית, הוא נטל מגבת ועשה בה חור כדי שיוכל להכניס בה את הראש, ובמסתרים קשר את חוטי הציצית והנה זכה לבגד של ד' כנפות מהודר. לא עבר זמן רב עד אשר עבר הקול במחנה שיש כאן בנמצא טלית קטן כשר, כאלף איש היו משכימים קום כדי לזכות ללבוש את הטלית קטן, ולברך על הציצית לפני בואם של הרוצחים הנאצים ימשי"ן, (מתוך הספר שמע ישראל, קאליב).

יש להסתפק אדם [שזכה להנצל מהתופת] שיש לו טלית קטן כזה עשוי ממגבת בלויה, וחוטי ציצית עבודת יד... ולעומת זאת יש לו אפשרות ללבוש ציצית של בגד נאה וחוטים נאים במה יבחר?

יע' אלה ס' ר"א (א)

ריא דיני קדימה בברכת הפירות. וכו' ו' סעיפים:

- א (א) *היו לפניו מיני פירות הרבה אם (ב) ברכותיהם שוות ויש ביניהם (ג) ממין שבעה (ד) מקדים מין (ה) שבעה (ה) אע"פ שאינו חביב כמו המין האחר ואם אין ביניהם ממין שבעה (ו) מקדים החביב (ז) וראם אין ברכותיהם שוות אפילו יש בהן ממין ז' (ח) כגון * צנון וזית איזה מהם שירצה (ט) יקדים ו'אפילו אינו חביב (ט) * וי"א שגם בזה צריך להקדים החביב ונקרא חביב (י) המין שרגיל להיות חביב עליו (יא) אפי' אם עתה חפץ במין השני: ב (א) ו'ולהרמב"ם אם היה מין אחד חביב לו יותר בין שברכותיהם שוות בין שאינם שוות בין שיש בהם ממין שבעה בין שאין בהם ממין שבעה (יב) מקדים החביב לו או (יג) באותה שעה * ואם אינו רוצה בזה יותר מבזה אם יש ביניהם משבעת המינים מברך עליו תחלה:

א"ל (א)

(ט) וי"א וכו'. ס"ל דגם בזה שייך מעלת הקדימה לנכר על מין

אחד מחלה אלף דס"ל דלא מקדמין בזה מין שבעה אלף המצוי יותר יקדימו לנכר עליו ולאכול מחלה אכן אם שני המינים (1) מצויים אללו בזה או מנכר על מין שבעה מחלה ועיין מש"כ במ"ב סק"ו בשם הגר"א ועיין בה"ל מש"כ בשם האחרונים דעיקר כו"א הוא שהוא דעת רוב הפוסקים ונגם דאפילו לדעה הראשונה ש"ל דמנכר על איזה שירצה מ"מ הלא הברירה היא בידו (2) המין שרגיל וכו'. ומשמע מדברי הפוסקים דיתנהג כן יתר על המין שרגיל להיות חביב עליו ויטעום ק"ח ממנו ואח"כ יאכל המין שחפץ עכשיו לאכול ואחר גמר אכילתו ימור לאכול המין הראשון: (יא) אפילו אם עתה וכו'. ומ"מ המנכר על מה שהיה עתה בעיניו ג"כ יש לו על מי לסמוך דיש פוסקים (1) שסוגרים דחביב נקרא מה שהוא חביב עליו עכשיו [ט"ו]: ב (יב) מקדים החביב. פליג על דעה ראשונה וס"ל דחביב עדיף לעולם ואף דזכרון שוות ויש בהם מין שבעה חביב קודם לנכר עליו: (יג) באותה שעה. גם בזה פליג על דעה ראשונה וס"ל דאילו נקרא חביב מה שהיה עליו חביב אלף מה שהיה עליו חביב עליו באותה שעה. ומשמע מסמימם המנכר (ח) דהעיקר כדעה הראשונה שהיא דעת רוב הפוסקים:

ע"ז

יע' אלה רע' (א)

לכניא דלחום - לשער המורח של העורה ושל נחשת היו:

נחשול - סערה: ובעיניו לים - להקל לספינה: וכרסה - חבקה: לנמלה - פורעני' מקום שהספינות נמשכות שם ליבשה: רהיטנו - לשון דלת שהוא רץ ונעל רץ ופוחת: אלף בריית יס - כאילו כרתו בריית זו עם זו ויש אומרים בריית יס נשטנו כשהעשירי: קלניא - מווקקת וכן שם מין נחשת והוא נחשת קלל:

ח"ד *מה נסים נעשו לדלחותיו אמרו כשהלך ניקנור להביא דלחות מאלכסנדריא של מצרים בחזירתו עמד עליו נחשול שבים לשבעו נמלו ארת מהן והטילו לים ועדיין לא נח הים מועפו בקשו להטיל את חברתה עמד הוא וכרכה אמר להם הטילוני עמה מיד נח הים מועפו והיה מצטער על חברתה כיון שהגיע לנמלה של עכו היתה מכבצבת ויוצאה מתחת דופני הספינה ויש אומרים בריה שבים בלעתה והקיאתה ליבשה ועליה אמר שלמה קורות בתינו ארזים רהיטנו ברותים אל תיקרי ברותים אלא *ברית ים

*לפיכך כל השערים שהיו במקדש נשתנו להיות של זהב חוץ משערי ניקנור מפני שנעשו בו נסים ויש אומרים *מפני שנחשתן מצהבת היתה ר' אליעזר בן יעקב אומר נחשת קלניא היתה והיתה מאירה כשל זהב:

ע) דני ראה

כ' הבני ראם (מא, א) הנה חביב מחמת סיבה חיזונית, כמו מאכל קר בקיץ שחביב לו, או בחורף מאכל חם, לכאורה ג"כ מיקרי חביב. אולם נראה דאם הוא חביב משום שקיבל חלה זו מרבו. צדיק לא נחשב חביב, דאין זה בעצם הדבר, וכן אם הוא חביב לו משום שאפו חלה זו בביתו וכל כהאי גוונא לא הוי חביב לענין ברכה, דאין זה בגוף הדבר.

ע) (ססקי הרב אליעזר גליק) (הג"ח)

אם שיריים מצדיק נחשב במעלת חביב לה. יש לו ב' חתיכות חלה, שאחת מהם היא שיריים של צדיק, ובגלל זה היא חביבה עליו יברך עליה, אע"פ שטעמה שווה לשניה, מ"מ מאחר וחביבה עליו מאיזה טעם שיהיה, יברך עליה.

ו) (הע"ה) פ' אה"ה (הע"ה)

תשובה

נאמר במסכת יומא דף לח ע"א כשהלך ניקנור למצרים להביא דלתות מאלכסנדריה בחזרתו עמד עליו נחשול שבים לטבעו, נטלו אחת מהן והטילוה לים, ועדיין לא נח הים מזעפו, בקשו להטיל גם חברתה, עמד ניקנור וכרכה, ואמר להם הטילוני עמה, מיד נח הים מזעפו ... כיון שהגיע לנמלה של עכו היתה מבצבצת ויוצאה [הדלת שהטילו לים] מתחת דופני הספינה... לפיכך כל השערים שהיו במקדש נשתנו להיות של זהב חוץ משערי ניקנור מפני שנעשו בו ניסים, עכ"ל. והנסים הרי נעשו בגלל המסירות נפש של ניקנור שהוא שוה יותר מזהב וגם כשעומדים לקיים זה א' ואנוהו ולצפותו זהב, אמרינן שהנסים גדולים יותר מהזהב.

ואולי כך בענייננו, המסירות נפש של עשיית הציצית עדיף אולי מטלית נאה וציציות יפים. ואולי זה הטעם שחביב עדיף משבעת המינים, למרות שבהם נשתבחה ארץ ישראל, בכל זאת חביב עדיף בגלל ההתרגשות [עיי' משנ"ב סימן ריא ס"ק י"ב] כך גם בענייננו החביבות בגלל המסירות נפש עדיפה מטלית נאה. וגיסי הגר"ח קנייבסקי שליט"א סובר דטלית קטן מהודר עם חוטים מהודרים עדיפים. ואין ראיה משערי ניקנור דגם בלי הציפוי בזהב הם היו יפים אלא שהזהב יפה יותר, אולם לאותו אדם שעשה את הציציות במסירות נפש אולי הוי לו מזכרת מצוה ולו הטלית קטן הזה עדיף.